

ΟΜΙΛΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ
ΑΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Κυριακή 26.09.2021

ὕπὸ τοῦ πρωτ. Λάμπρου Χ. Τσιάρρα

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Τὴν Κυριακή, 26 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα ἀναστάσιμη, τυχαίνει καὶ ἡ γιορτὴ τῆς Μεταστάσεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου. Ἡ Ἐκκλησία μας, τιμώντας τὴ μνήμη τοῦ εὐαγγελιστῆ, ἀναγινώσκει περικοπὲς καὶ ψάλλει ὕμνους τῆς ἐορτῆς του. Κι ἐμεῖς, στὴν ὁμιλία μας, θὰ ἀναφεροῦμε στὸν «ἐκ γῆς μεθιστάμενον ἀλλὰ καὶ γῆς οὐκ ἀφιστάμενον» (τροπᾶριο τῆς Λιτῆς) εὐαγγελιστὴ τῆς ἀγάπης.

Ὁ Ἰωάννης ἦταν γυιὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τῆς Σαλώμης, καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἰακώβου. Τὰ δύο ἀδέλφια, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, ἦσαν ἤδη μαθητὲς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ὅταν ὁ Ἰησοῦς μιὰ μέρα, «περιπατῶν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας» τοὺς εἶδε νὰ ἔναι μὲ τὸν πατέρα τους στὸ πλοῖο καὶ νὰ ἐτοιμάζουν τὰ δίχτυα γιὰ ψάρεμα· καὶ τοὺς κάλεσε κοντά του, γιὰ νὰ τοὺς κάνει ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ αὐτοὶ τὰ ἄφησαν ὅλα καὶ τὸν ἀκολούθησαν, ὅπως ἔκαναν πρὸ ὀλίγου ἄλλοι δύο ἀδελφοί, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἀνδρέας. Ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἔκαμε τὴν ὀριστικὴ ἐκλογὴ τῶν δώδεκα, πρόσθεσε στοὺς ἀδελφοὺς Ἰάκωβο καὶ Ἰωάννη καὶ τὸ ὄνομα «Βοανεργές», ποὺ σημαίνει «υἱοὶ τῆς βροντῆς».

Μετὰ ταῦτα οἱ δύο ἀδελφοὶ μὲ τὸν Πέτρο ἀποτελοῦσαν τὸν ἐγγύτερο πρὸς τὸν Ἰησοῦ στενὸ κύκλο τῶν μαθητῶν. Τοὺς τρεῖς αὐτοὺς μαθητὲς κράτησε κοντά του ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὴν ἀνάσταση τῆς κόρης τοῦ Ἰαίρου. Ἐπίσης τοὺς ἴδιους «παρέλαβεν» εἰς τὸ ὄρος Θαβὼρ καὶ «μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν». Καί, πάλι, αὐτοὺς τοὺς τρεῖς πῆρε μαζί του κατ' ἰδίαν, γιὰ νὰ προσευχηθεῖ στὴ Γεθσημανῆ. Εἰδικότερα ὁ Ἰωάννης εἶναι ὁ «ἠγαπημένος» μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ. Ἠγαπημένος, γιὰτι καὶ αὐτὸς ἠγάπησε τὸν Διδάσκαλό του «πλεῖον» τῶν λοιπῶν. Εἶναι ὁ μαθητὴς ποὺ κατὰ τὸν Μυστικὸ Δεῖπνο «ἀνέπεσεν» ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸν ρώτησε ἰκετευτικά: «Κύριε, ποιὸς ἀπὸ μᾶς μέλλει νὰ σὲ προδώσει;»... Ἡ στιγμή εἶναι κορυφαία, ὄχι μόνο γιὰτι εἶναι ἔντονα συναισθηματικὴ, ἀλλὰ γιὰτι

πρόκειται περὶ «θαύματος ἐκστατικοῦ» ὁ μαθητὴς «ἀναπεσῶν» εἰς τὸ στῆθος τοῦ Διδασκάλου, «πλήρης ὢν τῆς ἀγάπης, πλήρης γέγονε καὶ τῆς θεολογίας» (Δοξαστικὸ τοῦ Ἑσπερινοῦ). ἔγινε δηλαδὴ «μύστης καὶ θεατῆς ἀρρήτων ἀποκαλύψεων»· ἄντλησε ἀπὸ τὴν πλευρὰ καὶ τὴν καρδιὰ τοῦ Διδασκάλου τὸ «μυστήριον τῆς θεολογίας» καὶ τὰ δόγματα τῆς ἀληθινῆς θεογνωσίας, μὲ τὰ ὁποῖα, ἀργότερα, πλούτισε καὶ πλουτίζει τὴν οἰκουμένη, «ὡς θεηγόρος Θεοῦ» (τροπάριο τοῦ Ἑσπερινοῦ).

Γιὰ τὸν Ἰωάννη ἀκόμη πρέπει νὰ ἀναφέρουμε καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι μόνος αὐτὸς ἐκ τῶν δώδεκα ἔμεινε κοντὰ στὸ Διδάσκαλο ἕως τὸ τέλος καὶ ἀξιώθηκε τῆς ἐξαιρετικῆς τιμῆς ἀπὸ τὸν «κρεμᾶμενον ἐπὶ ξύλου», νὰ ἀναλάβει τὴ φροντίδα τῆς Παναγίας Μητέρας του· «ἰδοῦ ἡ μήτηρ σου» τοῦ εἶπε.

Περαιτέρω, μετὰ τὴν Ἀνάσταση, ὁ Ἰωάννης, μαζὶ μὲ τὸν Πέτρο καὶ τὸν Ἰάκωβο, πρωτοστατοῦν στὴν ἀποστολικὴ δράση στὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἀναγνωρίζονται ἀπὸ ὅλους ὡς ἄνθρωποι μεγάλης αὐθεντίας καὶ ὑψηλοῦ κύρους. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καλεῖ τοὺς τρεῖς ἐν λόγῳ ἀποστόλους «στύλους τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων». Ἀκολουθῶς, ὅταν ἐπέστη ὁ καιρὸς νὰ χωρισθοῦν οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, καὶ νὰ στραφοῦν πρὸς τὸν ἔξω κόσμον, στὸν Ἰωάννη ἔλαχε ὁ κλῆρος τῆς περιοχῆς τῆς Ἀσίας.

Σὲ αὐτὴ τὴν περιοχὴ ὁ Ἰωάννης ἀνάλωσε τὸν βίον του στὸ ἀποστολικὸ ἔργο, ἦτοι: στὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, στὴν στήριξη τῶν τοπικῶν ἐκκλησιῶν καὶ στὴν καταπολέμηση τῶν πρώτων αἰρετικῶν. Πέθανε στὴν Ἔφεσο σὲ βαθὺ γῆρας περὶ τὸ 100 μ.Χ., δίνοντας ὡς τὸ τέλος τὴν προσωπικὴ του μαρτυρία «περὶ τοῦ Λόγου τῆς ζωῆς» ποὺ «ἐγένετο σὰρξ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰω. 1, 14) καὶ ποὺ ὁ ἴδιος (ὁ ἀπόστολος) εἶδε καὶ ἄκουσε καὶ ψηλάφισε μὲ τὰ χέρια του. Κατὰ μία ἀρχαία παράδοση ποὺ μᾶς διασώζει ὁ ἅγιος Ἱερώνυμος († 420), ὁ Ἰωάννης, στὰ τελευταῖα τοῦ βίου του, βασταζόμενος ἀπηύθυνε στοὺς χριστιανοὺς μία μόνο φράση μὲ τρεῖς λέξεις: «**τεκνία, ἀγαπᾶτε ἀλλήλους**». Ὅλο τὸ μήνυμα τοῦ εὐαγγελίου εἶναι αὐτό· ἡ ἀγάπη· ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ Θεὸ καὶ ἡ ἀγάπη μεταξύ μας. Ὁ Ἰωάννης ἐπιμένει στὴν ἀναγκαιότητα καὶ τῆς κάθετης καὶ τῆς ὀριζόντιας ἀγάπης. Οὔτε ἀγάπη χωρὶς Θεοῦ, οὔτε Θεὸ χωρὶς τὴν ἀγάπη· χρειαζόμαστε καὶ τὰ δύο: καὶ ἀγαπῶσα θεολογία καὶ ἀγάπη θεολογοῦσα. Μὲ ἄλλα λόγια, πρόκειται γιὰ τὸν ἄρρηκτο δεσμὸ μεταξύ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης.

Πέντε βιβλία μᾶς ἄφησε ὁ Ἰωάννης, ἀγαπητοί. Τὸ τέταρτο Εὐαγγέλιο, τρεῖς ἐπιστολὲς καὶ τὴν Ἀποκάλυψη. Πρῶτα ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψη, ὅταν βρέθηκε ἐξόριστος στὸ νησὶ τῆς Πάτμου. Τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὶς ἐπιστολὲς τὰ ἔγραψε ἀργότερα στὴν Ἔφεσο, ὅπου ἐγκαταστάθηκε μετὰ τὴν ἐξορία του. Στὰ κείμενα αὐτὰ ὁ Ἰωάννης κηρύττει, περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς

εὐαγγελιστὲς, τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ Θεό καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων μεταξύ τους. Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν γνώρισμα τῶν χριστιανῶν.

Παραθέτουμε ἐδῶ, στὴ συνέχεια, αὐτούσια τὰ λόγια τοῦ Ἰωάννη ἀπὸ τὴν Α΄ Ἐπιστολὴ: «**Ἡμεῖς, λέγει, ἀγαπῶμεν αὐτὸν (τὸν Θεόν), ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. Ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν ὃν ἐώρακε, τὸν Θεόν ὃν οὐχ ἐώρακε πῶς δύναται ἀγαπᾶν; καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ**» (Α΄, 4, 19-21). Καὶ σὲ ἄλλο σημεῖο πάλι λέγει: «**ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε (= θυσίασε τὴ ζωὴ του)· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς τιθέναι**» (Α΄3, 15-16). Ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω.

Στὰ ἱερὰ κείμενα τοῦ Ἰωάννη, ὁ ἐξόχως θεολογικὸς λόγος τοῦ ἡγεῖ ὄντως ὡς βροντή. ἤδη, μὲ τὸν πρῶτο κιόλας στίχο τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ δικαίωνει ἀπολύτως τὸ ὄνομά του ὡς υἱοῦ τῆς βροντῆς, ποὺ τοῦ ἀπένευμε ὁ Ἰησοῦς «**ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος**», λέγει. Εἶναι μία διακήρυξη, ποὺ πηγάζει ἀπὸ μία ἀκλόνητη προσωπικὴ ἐμπειρία.

Ὁ Ἰωάννης ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τὰ τρία - συνοπτικὰ λεγόμενα - Εὐαγγέλια, τοῦ Ματθαίου, τοῦ Μάρκου καὶ τοῦ Λουκᾶ, δὲν ἐπαναλαμβάνει τὸ πλῆθος τῶν θαυμάτων καὶ τῶν παραβολῶν τοῦ Ἰησοῦ. Ἀλλὰ κι ὅπου ἀναφέρεται στὰ αὐτὰ μὲ τοὺς ἄλλους πράγματα, ἐκφράζεται μὲ μιὰν ἄλλη γλῶσσα, πνευματικὴ. Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ Ἰωάννης συμπληρώνει θεολογικῶς τὰ τρία ἄλλα Εὐαγγέλια. Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (†214μ.Χ.) ὀνομάζει τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰωάννη «**πνευματικόν**», γιὰ τὸν ἐξόχως θεολογικόν, ἐκκλησιολογικὸ καὶ βιβλικὸ χαρακτῆρα του, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα εὐαγγέλια ὀνομάζει «**σωματικά**», γιὰ τὸν ἰδιαιτέρως ἀφηγηματικὸ-ἱστορικὸ χαρακτῆρα τους. Ὁ Ἰωάννης ἀντιλαμβάνεται ὀλόκληρη τὴν Καινὴ Διαθήκη (τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ), ὡς προέκταση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Χρησιμοποιεῖ τὰ παλαιὰ (γεγονότα, πρόσωπα καὶ πράγματα) τυπολογικῶς, δηλαδὴ ὡς σύμβολα, προτυπώσεις καὶ προεικονίσεις ἀντίστοιχων γεγονότων τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ἀγαπητοὶ ἀναγνώστες,

Ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης εἶναι ὁ εὐαγγελιστὴς τῆς ἀγάπης, ὁ υἱὸς τῆς βροντῆς, ὁ θεατὴς τῶν ἀρρήτων ἀποκαλύψεων καὶ τῆς θεολογίας ἐμπειρος

καί...ἔμπυρος μύστης. Ἄν πρέπει νὰ κλείσουμε τὴν ὁμιλία μας μὲ ἓνα δίδαγμα ἐπίκαιρο, αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι τὸ ἑξῆς: Νὰ ἀφήσουμε κατὰ μέρος τὶς ποικίλες διδαχὲς τῆς Βαβὲλ τῶν μέσων κοινωνικῆς δικτύωσης, ποὺ σκοτίζουν τὸν νοῦ, ψυχραίνουν τὴν ἀγάπη καὶ διασκοῦν τὴν ἐνότητα τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ ἐγκύψουμε στὴν ὑγιαίνουσα διδασκαλία τῶν θεόπνευστων Γραφῶν, ὅπως τὴν παρέλαβε καὶ τὴν παραδίδει ἀνὰ τοὺς αἰῶνες ἡ ἁγία Ἐκκλησία μας. Αὐτὸ θὰ ἦταν πράγματι μιὰ ἀληθινὴ τιμὴ στὴ μνήμη τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ θεολόγου, καὶ μιὰ φιλόθεη ἀσχολία. Γένοιτο.